

Misja Archeologiczna w Chodliku

- [Trwające](#)
- [Zakończone](#)

Informacje o projekcie

Tytuł projektu: Chodlik – wczesnośredniowieczny kompleks osadniczy

Kierownik projektu: dr Łukasz Miechowicz

Jednostka prowadząca projekt: badania własne w ramach Misji Archeologicznej w Chodliku przy współpracy IAE PAN i SNAP Oddział w Warszawie

Środki finansowania projektu: sponsorzy prywatni, MKiDN, IAE PAN, SNAP Oddział w Warszawie

Realizacja: od 2009 r.

Kontakt:

e-mail: archeologia.chodlik@gmail.com

strona internetowa: www.chodlik.edu.pl

www.facebook.com/chodlik

Wykonawcy

Jednostki zaangażowane w projekt:

Instytut Archeologii i Etnologii PAN

Stowarzyszenie Naukowe Archeologów Polskich Oddział w Warszawie

Partnerzy:

Muzeum Nadwiślańskie w Kazimierzu Dolnym, Oddział Grodzisko Żmijowiska
Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Lublinie
Instytut Prahistorii UAM w Poznaniu
Gmina Karczmisk

Charakterystyka

W północno-zachodniej części Lubelszczyzny, w położonej nieopodal Kazimierza Dolnego dolinie rzeki Chodelki, w administracyjnych granicach powiatu Opole Lubelskie oraz gminy w Karczmiskach, znajduje się jeden z najciekawszych kompleksów wczesnośredniowiecznego słowiańskiego osadnictwa w Polsce. Tworzy go zespół osad oraz potężne grodzisko w Chodliku.

Chodlik to wieś o niezwykle długiej i interesującej historii sięgającej przeszło tysiąca lat. Na jej obszarze położone są relikty olbrzymiego trójwałowego grodu – wyróżniającego się konstrukcją i rozmiarami jednego z najstarszych i największych założeń obronnych w Polsce. Prowadzone od przeszło 60 lat badania archeologiczne ustaliły, że czasy jego świetności przypadały na VIII-X w., a więc tak zwany okres plemienny, bezpośrednio poprzedzający zarówno powstanie państwa polskiego jak i początki chrześcijaństwa. W trakcie prac wykopaliskowych zlokalizowano na obszarze grodziska resztki zabudowy w postaci kamiennych palenisk oraz pozostawione przez żyjących tu ludzi relikty kultury materialnej.

W bezpośrednim sąsiedztwie założenia znaleziono pozostałości rozciągających się na przestrzeni przeszło 30 hektarów osad. Na otaczających gród polach odkryto resztki wczesnośredniowiecznych domostw, liczne fragmenty charakterystycznie zdobionych glinianych naczyń określanych przez archeologów mianem „ceramiki chodlikowskiej” oraz szereg innych wytworów kultury materialnej.

Należy przypuszczać, iż w okresie swojej świetności Chodlik stanowił dość istotny punkt na mapie wczesnośredniowiecznej Słowiańszczyzny. Tu krzyżowały się ważne szlaki handlowe: łączący wybrzeże Bałtyku z „Państwem Wiślan” i Morawami szlak wiślany oraz biegnący ze wschodu na zachód szlak łączący wareską Ruś z Wielkopolską a być może nawet państwem Franków. Gród w Chodliku stanowił prawdopodobnie centrum większego regionu osadniczego położonego w dolinie Chodelki, zdaniem niektórych badaczy utożsamianego z organizacją plemienną.

Począwszy od 2009 r. Misja Archeologiczna w Chodliku z ramienia Instytutu Archeologii i Etnologii PAN oraz Stowarzyszenia Naukowego Archeologów Polskich oddział w

Warszawie realizuje szereg projektów badawczych mających na celu zbadanie i ochronę dziedzictwa kulturowego Kotliny Chodelskiej a w szczególności doliny rzeki Chodelki.

Misja archeologiczna w Chodliku:

Prowadzone w Chodliku przez wiele lat badania archeologiczne wczesnośredniowiecznego grodziska i otaczających go osad wniosły ogromną wiedzę na temat życia ich mieszkańców. Mimo to wiele kwestii wciąż nie zostało rozwiązanych. Najbardziej tajemniczo rysowała się kwestia obrządku pogrzebowego mieszkańców wczesnośredniowiecznych założeń w Kotlinie Chodelskiej gdzie odkryto liczne ślady osadnictwa z okresu plemiennego (VIII-X w.) w postaci reliktów grodów i osad. Jednakże jeszcze do niedawna nie było znane ani jedno cmentarzysko, które można było wiązać z bogatym osadnictwem w dolinie Chodelki.

Stan ten zmieniają badania prowadzone w ostatnich latach na obszarze Kotliny Chodelskiej przez naszą misję archeologiczną. Najważniejszego odkrycia dokonaliśmy nieopodal Chodlika w 2007 r.– liczące przeszło 30 kurhanów doskonale zachowane wczesnośredniowieczne cmentarzysko, które od 2010 r. badamy wykopaliskowo.

W 2013 roku zainicjowaliśmy nowy projekt: „Nieinwazyjne badania archeologiczne Kotliny Chodelskiej przy zastosowaniu lotniczego skaningu laserowego (LIDAR)”, realizowany z ramienia Stowarzyszenia Naukowych Archeologów Polskich oddział w Warszawie, finansowany ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z puli Priorytet 5 „Ochrona zabytków archeologicznych”. W ramach projektu wykonano lotniczy skaningu laserowy LiDAR fragmentu Kotliny Chodelskiej w celu rozpoznania i weryfikacji stanowisk archeologicznych o własnej formie terenowej. Teren objęty badaniami to przeszło 160 km².

Dzięki badaniom odkryliśmy w terenie kilkanaście nowych, nieznanych dotąd skupisk kurhanów oraz tzw. wał podłużny, nieznany dotąd element obronny wczesnośredniowiecznego założenia w Chodliku. Zadokumentowaliśmy również niezwykle interesujące pozostałości nigdy na tym obszarze niebadanego nowożytnego osadnictwa olenderskiego.

Do naszych zadań należą również badania oraz ochrona stanowisk archeologicznych szczególnie zagrożonych na zniszczenie. W ostatnich dwóch latach podjęliśmy szereg archeologicznych akcji ratowniczych, ocalając od całkowitego zniszczenia obiekty z okresu wczesnego średniowiecza oraz epoki brązu, w tym wspaniale zachowany grób popielnicowy kultury łużyckiej w Trzcińcu.

W 2014 r. razem z Gminą Karczmiska powołaliśmy projekt rewitalizacji i odpowiedniego oznakowania obszaru grodziska w Chodliku. W najbliższych planach

mamy przeprowadzenie zaawansowanych badań nieinwazyjnych terenu grodziska i przyległych doń osad oraz badanego przez nas wykopaliskowo wczesnośredniowiecznego cmentarzyska. W najbliższych planach jest również powstanie "Wirtualnego Muzeum Chodlika".

Od trzech lat nasza Misja Archeologiczna w Chodliku bierze również udział w działaniach popularyzatorskich realizowanych poprzez współorganizowanie w Chodliku corocznej Majówki Archeologicznej, warsztatów archeologicznych oraz szeregu zajęć edukacyjnych dla dzieci i młodzieży. Organizujemy także cykle spotkań naukowych ze środowiskiem naukowym – tzw. "Chodlikowskie Spotkania Naukowe" oraz wykłady popularnonaukowe dla okolicznych mieszkańców. Naszym celem jest pokazanie mieszkańcom Kotliny Chodelskiej bogactwa ich historii i dziedzictwa kulturowego. Stale współpracujemy z Gminnym Ośrodkiem Kultury w Karczmiskach.

Szczegółowy opis wszystkich naszych przedsięwzięć można znaleźć na naszej stronie internetowej: www.chodlik.edu.pl.

Publikacje

Najważniejsza literatura omawiająca dziedzictwo kulturowe Chodlika i Kotliny Chodelskiej:

Banasiewicz-Szykuła E. (red.) 2000 Archeologiczne odkrycia na obszarze Kazimierskiego Parku Krajobrazowego, Lublin

Chotyński A. 1907 Zabytki przedhistoryczne nad rzeczką Chodlem, pow. puławski, gub. Lubelska, „Światowit”, t. 8, s. 64-65

Chotyński A. 1911 Zabytki przedhistoryczne z Dratowa, Trzcińca, Żmijowisk i innych wsi w pow. puławskim, „Światowit”, t. IX, s. 47-64

Czopek S. 1987 Ze studiów nad kulturą wejherowsko-krotoszyńską w Kotlinie Chodelskiej, „Archeologia Polski”, t. 32, z. 1, s. 93-139

Gardawski A. 1954a Wyniki wstępnych badań na grodzisku wczesnośredniowiecznym we wsi Chodlik, pow. Puławy, Wiadomości Archeologiczne, t. XX/1, s. 86, 87 – 89

Gardawski A. 1954b Wyniki prac wykopaliskowych przeprowadzonych w 1952 roku w miejscowości Trzciniec pow. Puławy, Wiadomości Archeologiczne, t. XX/4, s. 369-396, tabl. L

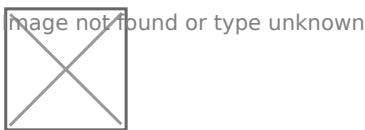
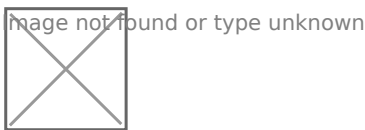
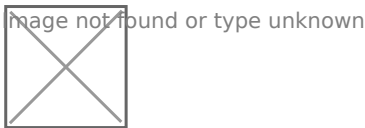
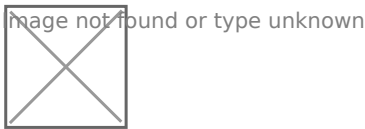
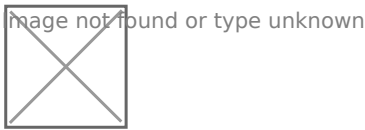
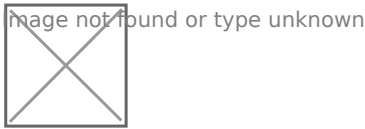
Gardawski A. 1970 Chodlik. Cz. 1. Wczesnośredniowieczny zespół osadniczy, Wrocław-Warszawa-Kraków

Gardawski A., Wesołowski K. 1956 Zagadnienie metalurgii kultury trzcinieckiej w

- światle "skarbów" brązowych z Dratowa, pow. Puławy i Rawy Mazowieckiej, *Materiały Starożytne*, t. I, s. 62-63, tabl. XLI
- Gurba J. 1968 Z problematyki osadnictwa wczesnośredniowiecznego na Wyżynie Lubelskiej, *Ann. UMCS*, t. 20 (za 1965), s. 45-58
- Hoczyk-Siwkova S. 1977 Kłodnica, gm. Wilków, woj.. Lubelskie, *Informator Archeologiczny, Badania rok 1976*, Warszawa, s. 198-199
- Hoczyk-Siwkova S. 1996 Kotlina Chodelska w pradziejach i wczesnym średniowieczu, [w:] *Procesy kształtujące strefę Przełomowej Doliny Wisły i krawędź Roztocza w schyłkowej fazie Trzeciorzędu i Czwartorzędzie, 50 lat Zakładu Geologii UMCS 1946-1996*, Lublin, s. 61-64
- Hoczyk-Siwkova S. 1999 Małopolska północno-wschodnia w VI-X wieku, Lublin
- Hoczyk-Siwkova S. 2006 Kotlina Chodelska we wcześniejszym średniowieczu. Studium archeologiczno-osadnicze, Lublin
- Hoczyk-Siwkova S., Lis P. 2002 Sprawozdanie z badań archeologicznych na grodzisku w Chodliku (stan. 1), pow. Opole Lubelskie w roku 2000, *Archeologia Polski Środkowowschodniej*, t. VI, s. 127-131
- Kotowicz P. 2005 Stan i potrzeby badań nad wczesnośredniowiecznym ciepłym obrządkiem pogrzebowym na terenie województwa lubelskiego, *Archeologia Polski Środkowowschodniej*, t. VII, s. 156-172
- Lis P. 2006 Wczesnośredniowieczne grodzisko w Żmijowiskach (gm. Wilków, pow. Opole Lubelskie) w świetle badań archeologicznych, *Archeologia Polski Środkowowschodniej*, t. VIII, s. 85-98
- Olechnowicz W. 1897 Poszukiwania archeologiczne w gub. lubelskiej, *Materyały Antropologiczno-Archeologiczne i Etnograficzne*, T. II, s. 42-55
- Orlińska G. 2005 Skarb z Dratowa, *Z Otchłani Wieków: pismo poświęcone pradziejom Polski*, t. 59, numer 1-4, s. 152-153
- Piwocka B. 1933 Monety piastowskie wykopane w Karczmiskach, *Wiadomości Numizmatyczno-Archeologiczne*, t. XV, s. 46-62
- Reden J. 2006 Wczesnośredniowieczne grodzisko w Chodliku – jego położenie i funkcje w Kotlinie Chodelskiej, [w:] *Krajobraz kulturowy zachodniej części Wyżyny Lubelskiej*, (red.) W. Kałamucka, Lublin, s. 106-110
- Rybka Z. 1914 Stanowiska przedhistoryczne w dorzeczu Chodla i Źródeł w pow. Puławskim, gub. Lubelskiej, *Światowit*, T. XI, s. 80-83
- Rozwałka A., Rejniewicz Ł., Niedźwiadek R. 2004 Gród w Podgórzu – wczesnośredniowieczne wrota Kotliny Chodelskiej, [w:] *Przez pradzieje i wczesne średniowiecze*, (red.) J. Libera, A. Zakościelna, Lublin, s. 381-395
- Wąsowicz T. 1961 Uwagi w sprawie osadnictwa wczesnośredniowiecznego na Lubelszczyźnie, *Archeologia Polski*, t. 6, s. 203-253
- Wiercieński H. 1910 Zabytki i pomniki przeszłości w pow. puławskim, *"Ziemia Lubelska"*, nr 317, s. 2

Zoll-Adamikowa H. 1975 Wczesnośredniowieczne cmentarzyska ciałopalne Słowian na terenie Polski, Cz. I. Źródła, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk

Zoll-Adamikowa H. 1979 Wczesnośredniowieczne cmentarzyska ciałopalne Słowian na terenie Polski, Cz. II. Analiza. Wnioski, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk

Załączniki:

[2020-05-fot 3 . Plik w formacie: jpg . Rozmiar pliku: 585 kB](#)

label_file_format jpg 585 kB

Opublikował w BIP :	Instytut Archeologii i Etnologii PAN
Data opublikowania:	12.05.2020 09:05
Liczba pobrań:	7

[2020-05-fot 4 . Plik w formacie: jpg . Rozmiar pliku: 50 kB](#)

label_file_format jpg 50 kB

Opublikował w BIP :	Instytut Archeologii i Etnologii PAN
Data opublikowania:	12.05.2020 09:05
Liczba pobrań:	8

[2020-05-fot 7 . Plik w formacie: jpg . Rozmiar pliku: 167 kB](#)

label_file_format jpg 167 kB

Opublikował w BIP :	Instytut Archeologii i Etnologii PAN
Data opublikowania:	12.05.2020 09:05
Liczba pobrań:	6

[2020-05-fot 1 . Plik w formacie: jpg . Rozmiar pliku: 38 kB](#)

label_file_format jpg 38 kB

Opublikował w BIP :	Instytut Archeologii i Etnologii PAN
Data opublikowania:	12.05.2020 09:05
Liczba pobrań:	6

[2020-05-fot 6 . Plik w formacie: jpg . Rozmiar pliku: 39 kB](#)

label_file_format jpg 39 kB

Opublikował w BIP :	Instytut Archeologii i Etnologii PAN
Data opublikowania:	12.05.2020 09:05
Liczba pobrań:	8

[2020-05-fot 5 . Plik w formacie: jpg . Rozmiar pliku: 48 kB](#)

label_file_format jpg 48 kB

Opublikował w BIP :	Instytut Archeologii i Etnologii PAN
Data opublikowania:	12.05.2020 09:05
Liczba pobrań:	7

Metryczka

Opublikował w BIP:	Instytut Archeologii i Etnologii PAN
Data opublikowania:	12.05.2020 09:05
Ostatnio zaktualizował:	Instytut Archeologii i Etnologii PAN
Data ostatniej aktualizacji:	12.05.2020 09:05
Liczba wyświetleń:	9